

Projekt

z dnia 19 listopada 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ MIKOŁOWA**

z dnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119), art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.) na wniosek Burmistrza Mikołowa,

**Rada Miejska Mikołowa
uchwała:**

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Mikołowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej Mikołowa

z dnia.....2021 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2022

I. Wprowadzenie i wskazanie jednostki realizującej Program

Obowiązek uchwalenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 (zwany dalej także: "Programem") jest elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mikołów na lata 2019-2024. Program łączy oba obszary problemowe tj. przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii. Przyjmując za priorytet podjęcie działań adekwatnych do zdiagnozowanych problemów społecznych w gminie, opracowano niniejszy dokument, który systematyzując cele i zadania, a także podając wskaźniki do oceny ich realizacji, w czytelny i transparentny sposób przedstawia plan wypełnienia zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Program został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, jak również dane pozyskane m.in. z przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych. Ponadto uwzględnia obowiązujący stan prawny tj. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 - 2025 i wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jako jednostkę realizującą Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 wskazuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie.

II. Opis problemu

Diagnoza problemów społecznych w gminie Mikołów trwała od października 2020 roku do marca 2021 roku. W badaniach wzięło udział łącznie 2158 osób, z czego 1211 to uczniowie szkół podstawowych i średnich, 907 dorośli mieszkańcy gminy oraz 40 sprzedawcy napojów alkoholowych. Wyniki badań wskazały obszary problemowe, które wymagają uwagi i podjęcia konkretnych działań. Są to m.in:

Wśród dzieci i młodzieży (1211 osób):

- wczesna inicjacja alkoholowa nieletnich (ponad 97% z 1211 przebadanych uczniów w wieku 10-18 lat pierwszy raz spożyło alkohol mając mniej niż 18 lat),

- deklarowany łatwy dostęp do alkoholu (42% uczniów uznało alkohol za łatwy do zdobycia),

- deklarowany łatwy dostęp do narkotyków i dopalaczy (jedynie 19% uczniów uznało za trudne zdobycie narkotyków i dopalaczy),

- niska wiedza na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i dopalaczy u uczniów (35 % badanych uczniów uznało alkohol za nieszkodliwy, w małym stopniu szkodliwy lub deklarowało brak wiedzy na ten temat, 7% uczniów myśli w ten sam sposób o narkotykach i dopalaczach),

- zadeklarowany odsetek uczniów doświadczających i stosujących przemoc (26% badanych uczniów deklaruje doświadczenie różnego typu przemocy, w tym m.in. 216 wskazań na przemoc psychiczną, 143 na przemoc fizyczną, 34 na przemoc seksualną; 30% badanych uczniów przyznało się do stosowania przemocy wobec rówieśników, rodzeństwa i innych osób),

- zadeklarowany odsetek uczniów doświadczających i stosujących cyberprzemoc (38% badanych uczniów doświadczyło cyberprzemocy, najczęściej w formie wyzywania, ośmieszania/poniżania, podszywania się, grożenia czy szantażowania; jednocześnie 20% badanych przyznało się do stosowania cyberprzemocy),

- słaby odbiór zajęć profilaktycznych w szkołach (jedynie 29% uczniów oceniło szkolne zajęcia profilaktycznie pozytywnie, 24% uczniów uważa, że nie wniosły nic nowego i były nieciekawe, 17% twierdzi, że nie brało udziału w takich zajęciach, a 30% nie potrafiło jednoznacznie wyrazić swojego zdania).

Wśród dorosłych mieszkańców gminy (907 osób):

- zadeklarowany odsetek osób spożywających alkohol co najmniej raz w tygodniu, kilka razy w tygodniu lub codziennie (22% badanych, spośród których najczęściej po alkohol sięgają mieszkańcy sołectwa Borowa Wieś - 36% oraz sołectwa Paniowy - 26%),

- wykonywanie obowiązków służbowych pod wpływem alkoholu (38 osób przyznało się do sporadycznej lub częściej pracy wykonywanej pod wpływem alkoholu; najczęściej byli to mieszkańcy sołectwa Borowa Wieś - 13% oraz sołectwa Paniowy - 11%),

- niski stopień wiedzy o szkodliwości alkoholu dla kobiet w ciąży (29% respondentów było świadkiem sytuacji, w której kobiety w ciąży spożywały alkohol, 41% badanych nie ma wiedzy czym jest Alkoholowy Zespół Płodowy FAS),

- zadeklarowany odsetek osób pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, potencjalny syndrom DDA (118 przebadanych osób wskazało, iż jednego lub obojga rodziców dotyczył problem alkoholowy, 75% z nich podało, iż rodzic/e spożywał/li alkohol codziennie lub kilka razy w tygodniu),

- prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu lub bycie świadkiem takiego zachowania (7% z 907 przebadanych dorosłych prowadziło przynajmniej raz samochód w stanie nietrzeźwości - 25% stanowią mieszkańcy sołectwa Borowa Wieś, 28% było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe, z czego 38% to mieszkańcy sołectwa Bujaków, 37% sołectwa Paniowy),

- zażywanie środków psychoaktywnych (126 osób, co stanowi 7% respondentów, zażywa narkotyki lub dopalacze, 8% przyznało się do jednokrotnego zażycia, natomiast 85% deklaruje, że nigdy nie zażyło środków psychoaktywnych),

- popularyzacja tzw. narkotyków miękkich (86% osób używających środków psychoaktywnych wskazało na marihuanę),

- deklarowany łatwy dostęp do narkotyków i dopalaczy (26% badanych wie, gdzie można kupić środki psychoaktywne, z czego 19% zna konkretną osobę, która je sprzedaje; największy odsetek osób, które znają miejsca sprzedaży pochodził z sołectwa Bujaków - 43%, Paniowy - 37% oraz Mokre - 33%; natomiast na znajomość konkretnej osoby wskazywali najczęściej mieszkańcy dzielnicy Kamionka - 30% oraz sołectwa Śmiłowice - 26%),

- relatywnie niska wiedza na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i dopalaczy (16% badanych uznało alkohol za nieszkodliwy lub w małym stopniu szkodliwy, 7% myśli w ten sam sposób o narkotykach, a 4% o dopalaczach),

- zadeklarowany odsetek osób doświadczających przemocy (48% badanych ma w swoim otoczeniu osobę doświadczającą przemocy, 10% badanych przyznaje się, że samo jej doświadczyło - najczęściej mieszkańcy sołectwa Paniowy - 21% oraz Borowa Wieś - 18%),

- zadeklarowany odsetek dorosłych doświadczających cyberprzemocy (36% badanych doświadczyło cyberprzemocy, najczęściej w formie - wyzywania, ośmieszania/poniżania, podszywania się, grożenia czy szantażowania),

- brak wiedzy o instytucjach pomocowych działających na terenie gminy (60% dorosłych badanych nie wie lub nie jest pewnym gdzie szukać pomocy na terenie gminy).

Wśród sprzedawców napojów alkoholowych (40 osób):

- zauważany wzrost spożycia alkoholu przez mieszkańców gminy (27% sprzedawców deklaruje zauważony wzrost spożycia/sprzedaży alkoholu),

- nieprzestrzeżenie prawa przez osoby sprzedające alkohol (14 na 40 ekspedientów sprzedało alkohol osobie nietrzeźwej co najmniej raz lub wiele razy),

- zauważane próby łamania prawa przez klientów (25 na 40 ekspedientów wskazuje, że osoba niepełnoletnia próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie; 32 osoby powiedziały, że próbowała to zrobić osoba nietrzeźwa).

Program opiera się także na danych pozyskanych od lokalnych podmiotów działających na terenie gminy: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie (dalej także: „MOPS”), Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie (dalej także: „GKRPA” lub "Komisja"), Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (dalej także: „ZI”), Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie oraz Straży Miejskiej w Mikołowie.

Analizując dane należy pamiętać, iż wyhamowanie niektórych negatywnych tendencji w 2020 roku ma niewątpliwie swoją przyczynę w rozpoczęciu epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 i związanych z nią ograniczeniach w handlu, w tym zamknięciu pubów i restauracji, jako punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie za okres 2018 - 2020 prezentują się następująco:

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	666	543	598
Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu alkoholizmu	32	35	31
Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu narkomanii	0	2	3

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2018	2019	2020
Liczba osób z problemem nadużywania alkoholu podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	25	19	29

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie	2018	2019	2020
Liczba nowych wniosków skierowanych do Komisji	30	52	44
Liczba spraw kontynuowanych z poprzednich lat	brak danych	37	26
Liczba „Niebieskich Kart – A”, które zostały sporządzone przez Komisję	0	2	3
Liczba osób z problemem nadużywania alkoholu podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	6	19	29
Liczba osób skierowanych do Sądu	39	5	4
Liczba osób skierowanych na badanie biegłych	brak danych	14	10
Liczba rozmów z osobami zgłoszonymi do Komisji	77	38	52
Liczba rozmów z członkami rodzin i świadkami	54	20	19

Dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Mikołowie za okres 2018 - 2020 prezentują się następująco:

Liczba interwencji w miejscu zamieszkania w związku ze spożywaniem alkoholu w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰							
Rok /Obszar	Miasto Mikołów	Dzielnica Kamionka	Sołectwo Borowa Wieś	Sołectwo Paniowy	Sołectwo Mokre	Sołectwo Bujaków	Sołectwo Śmiłowice
2018	203	25	19	7	6	14	1
2019	187	27	10	4	7	4	1
2020	145	23	9	7	6	7	0

Liczba interwencji związanych z zakłócaniem porządku publicznego w związku ze spożywaniem alkoholu w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰							
Rok /Obszar	Miasto Mikołów	Dzielnica Kamionka	Sołectwo Borowa Wieś	Sołectwo Paniowy	Sołectwo Mokre	Sołectwo Bujaków	Sołectwo Śmiłowice
2018	353	20	10	2	4	3	2
2019	296	30	13	7	4	6	0
2020	230	18	9	4	6	5	0

Liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych							
Rok /Obszar	Miasto Mikołów	Dzielnica Kamionka	Sołectwo Borowa Wieś	Sołectwo Paniowy	Sołectwo Mokre	Sołectwo Bujaków	Sołectwo Śmiłowice
2018	163	29	7	2	6	5	6
2019	154	24	3	0	7	2	5
2020	105	19	6	2	4	4	7

Liczba osób ukaranych mandatem za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych							
Rok /Obszar	Miasto Mikołów	Dzielnica Kamionka	Sołectwo Borowa Wieś	Sołectwo Paniowy	Sołectwo Mokre	Sołectwo Bujaków	Sołectwo Śmiłowice
2018	127	3	0	1	0	0	0
2019	308	3	0	2	0	0	2
2020	83	1	1	0	1	0	0

Liczba osób z gminy Mikołów umieszczonych w Izbie Wytrzeźwień w Rudzie Śląskiej – dane wynikające ze sprawozdania Starostwa Powiatowego w Mikołowie	
2018	309
2019	339
2020	230

Liczba kierowców zatrzymanych w stanie nietrzeźwości (ponad 0,5‰)		Liczba kierowców zatrzymanych po użyciu alkoholu (od 0,2‰ do 0,5‰)	
Rok	Gmina Mikołów	Rok	Gmina Mikołów
2018	152 (kierujący rowerami 45)	2018	73 (kierujący rowerami 6)
2019	170 (kierujący rowerami 37)	2019	71 (kierujący rowerami 5)
2020	121 (kierujący rowerami 47)	2020	18 (kierujący rowerami 7)

Liczba stwierdzonych przestępstw narkotykowych	
2018	204
2019	19
2020	69

Dane przekazane przez Straż Miejską w Mikołowie za okres 2018 - 2020 prezentują się następująco:

Liczba osób ukaranych mandatem za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych		Liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych	
Rok	Gmina Mikołów	Rok	Gmina Mikołów
2018	29	2018	91
2019	97	2019	157
2020	59	2020	136

Liczba osób nietrzeźwych doprowadzonych do Izby Wyrzeźwień		Liczba osób nietrzeźwych doprowadzonych do miejsca zamieszkania	
Rok	Gmina Mikołów	Rok	Gmina Mikołów
2018	1	2018	0
2019	0	2019	2
2020	8	2020	2

Podsumowanie i wnioski

Analizując powyższe dane rekomenduje się m.in.:

- przeprowadzenie działań o możliwie jak najszerszym spektrum docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu,
- zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia ich wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych, a także konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy,
- rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców,
- podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań,
- podjęcie obserwacji, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne, poszerzenie wiedzy pracowników szkoły na temat wykrywania objawów stosowania substancji odurzających,
- przekazanie uczniom wiedzy na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji,
- przeprowadzenie zajęć mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy, w tym przemocy rówieśniczej,
- zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z policją,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia,
- organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami,
- przeprowadzenie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS oraz syndromu DDA,
- upowszechnienie informacji o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych,
- zwiększenie świadomości dorosłych mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych,

- stałe rozpowszechnianie informacji z zakresu rozwiązywania problemów społecznych na przykład poprzez wydawanie biuletynu, dodatku do gazety, stałej rubryki informacyjnej w lokalnej gazecie, czy też na stronie internetowej gminy.

III. Dostępność napojów alkoholowych

Limity zezwoleń na sprzedaż alkoholu obowiązujące aktualnie na terenie gminy Mikołów na podstawie Uchwały NR XLVI/825/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 18 września 2018 roku:

Podział według zawartości alkoholu	Limity zezwoleń			Wykorzystane na dzień 31 grudnia 2020 r.
Do 4,5% oraz piwo	W miejscu sprzedaży (gastronomia)	57	Łącznie 160	47
Do 18% z wyjątkiem piwa		53		27
Powyżej 18%		50		31
Do 4,5% oraz piwo	Poza miejscem sprzedaży (sklepy)	83	Łącznie 240	70
Do 18% z wyjątkiem piwa		77		64
Powyżej 18%		80		68

Dane przekazane przez Referat Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Mikołów za okres 2018 - 2020 prezentują się następująco:

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Mikołów	2018	2019	2020
Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży - sklepy	81	78	76
Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – lokale gastronomiczne	56	55	48

Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w 2018 roku					
Poza miejscem sprzedaży, według zawartości alkoholu			W miejscu sprzedaży, według zawartości alkoholu		
Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%	Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%
17	16	16	13	5	6
Razem: 49			Razem: 24		
Łącznie: 73					

Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w 2019 roku					
Poza miejscem sprzedaży, według zawartości alkoholu			W miejscu sprzedaży, według zawartości alkoholu		
Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%	Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%
34	31	33	12	7	8
Razem: 98			Razem: 27		
Łącznie: 125					

Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w 2020 roku					
Poza miejscem sprzedaży, według zawartości alkoholu			W miejscu sprzedaży, według zawartości alkoholu		
Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%	Do 4,5% oraz piwo	Do 18% z wyjątkiem piwa	Powyżej 18%
20	17	18	16	10	9
Razem: 55			Razem: 35		
Łącznie: 90					

Podsumowania i wnioski

W gminie Mikołów obowiązują trzy Uchwały Rady Miejskiej, które regulują rynek alkoholowy. Są to:

- Uchwała Nr XLIV/796/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie gminy Mikołów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych wraz z Uchwałą zmieniającą Nr XLVI/829/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 18 września 2018 r.,

- Uchwała Nr XLIV/798/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie ograniczenia na terenie gminy Mikołów godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,

- Uchwała Nr XLIV/797/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Mikołów wraz z Uchwałą zmieniającą Nr XLVI/825/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 18 września 2018 r.

Działania podjęte przez gminę Mikołów na rzecz ograniczenia dostępności napojów alkoholowych zostały w 2021 roku nagrodzone III miejscem w konkursie w ramach kampanii "Ogranicz dostępność alkoholu" pod patronatem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ministerstwa Zdrowia. Niemniej jednak dane zgromadzone przez Komendę Powiatową Policji w Mikołowie oraz Straż Miejską w Mikołowie wskazują, że również na tym polu można jeszcze wprowadzić działania w celu ograniczenia dostępu do napojów alkoholowych, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży oraz osób pijących szkodliwie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie w ramach dalszych działań ograniczających dostępność alkoholu planuje zwrócić uwagę opinii publicznej na fakt, iż alkohol stał się niebezpiecznym elementem codziennego życia, traktowanym jako nieodłączny element odpoczynku, zabawy, jako lekarstwo na zmęczenie, stres czy problemy, czego dowodem są problemy społeczne z jakimi codziennie mają styczność członkowie Komisji, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, nauczyciele czy pracownicy organizacji pozarządowych pracujący w obszarze profilaktyki i zapobiegania uzależnieniom. Widok dorosłych z alkoholem w ręku bardzo spowszedniał dzieciom i młodzieży, w konsekwencji na zasadzie nauki przez naśladownictwo modeluje ich postawy. Spora liczba dorosłych lekkomyślnie korzysta ze swojego prawa do spożywania alkoholu, zapominając o niepodważalnym fakcie zmiany, jaką za każdym razem dokonuje on w mózgu, a co za tym idzie w zachowaniu oraz o jego szkodliwym wpływie na zdrowie. Spożywanie alkoholu odbywa się bez odpowiedniej informacji kierowanej do dzieci i młodzieży (alkohol jest tylko dla dorosłych, pijemy go przy specjalnych okazjach).

Po dokonanej analizie podjętych uchwał i danych pozyskanych od podmiotów działających w obszarach problemowych zaleca się, aby punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych były usytuowane w odległości co najmniej 100 m od obiektów chronionych. Odległość należy mierzyć najkrótszą drogą dojścia z uwzględnieniem trwałej przeszkody, mierzoną od wejścia do punktu sprzedaży napojów alkoholowych do wejścia na teren obiektów chronionych. Zaleca się również utrzymanie ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych w godz. od 22⁰⁰ do 6⁰⁰ we wszystkich punktach handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie gminy Mikołów.

Mając na uwadze dane dotyczące wykorzystania limitów zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na dzień 31 grudnia 2020 roku, z których wynika, iż liczba niewykorzystanych zezwoleń stwarza możliwość powstania kolejnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zaleca się dokonanie diagnozy zagęszczenia tych punktów na terenie gminy i oceny korelacji między ich liczbą i rozmieszczeniem, a zauważalnymi problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu, opisanymi w "Diagnozie problemów społecznych na terenie gminy Mikołów". W razie stwierdzenia zależności zaleca się zmniejszenie limitów wydawanych zezwoleń.

IV. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie jest organem powołanym przez Burmistrza Miasta. Zasady funkcjonowania i tryb pracy Komisji określa Regulamin. Komisja ma za zadanie m.in. inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń oraz kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych, podejmowanie czynności zmierzających do orzekania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach Komisji działają Zespoły: Zespół Motywacyjno-Interwencyjny, Zespół Kontrolny i Opiniujący oraz Zespół ds. Profilaktyki i Edukacji.

Działalność Zespołu Motywacyjno-Interwencyjnego

Zespół podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego – przyjmuje wnioski, przeprowadza rozmowy motywujące z klientami, kieruje na badanie do biegłych sądowych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz przygotowuje wnioski do Sądu Rejonowego.

Działalność Zespołu Kontrolnego i Opiniującego

Członkowie Zespołu opiniują wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorców pod kątem zgodności z Uchwałą Rady Miejskiej Mikołowa Nr XLIV/796/2018 z dnia 18 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie gminy Mikołów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, dokonują wizji lokalnych oraz kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Ponadto Zespół prowadzi działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych oraz podejmuje działania wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami.

Działalność Zespołu ds. Profilaktyki i Edukacji

Członkowie Zespołu zajmują się koordynacją działań określonych w Programie, w szczególności organizacją oddziaływań edukacyjnych i profilaktycznych na terenie gminy - realizacja programów rekomendowanych w placówkach oświatowych, tworzenie kampanii edukacyjnych, prowadzenie strony i profilu w mediach społecznościowych, organizacja szkoleń.

Wynagrodzenie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkom Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za prowadzone czynności przysługuje wynagrodzenie.

Ustala się następujące zasady wynagradzania: Przewodniczącemu, Wiceprzewodniczącemu oraz członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie przysługuje wynagrodzenie za udział w każdym posiedzeniu Zespołów: Motywacyjno-Interwencyjnego, Kontrolnego i Opiniującego, ds. Profilaktyki i Edukacji w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę i obowiązujących aktów wykonawczych. Podstawę do wypłacania wynagrodzeń stanowi lista obecności podpisana przez poszczególnych członków Komisji. Wypłata wynagrodzenia będzie dokonywana na wskazany przez członka Komisji rachunek bankowy w miesiącu następującym po miesiącu, w którym miały miejsce posiedzenia.

Udział Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego lub członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odbywa się w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

V. Zasoby instytucjonalne w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy

1. **Placówki oświatowe** mają obowiązek posiadać program profilaktyczny, stanowiący projekt systemowych rozwiązań w środowisku szkolnym, uzupełniających wychowanie i ukierunkowujących je na wspomaganie uczniów w radzeniu sobie z trudnościami, jakie zagrażają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu; ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka oraz inicjowanie i wspomaganie czynników chroniących; ponadto w przedszkolach i szkołach przeprowadzane są (przez przeszkolonych nauczycieli lub podmioty zewnętrzne) programy profilaktyki uniwersalnej z bazy programów rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii,

2. **Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Opiekuńczo-Specjalistyczna** przeznaczona jest m.in. dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień; zapewnia opiekę, pomoc pedagogiczną i psychologiczną oraz dożywianie dzieci i młodzieży; w placówce prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne, profilaktyczne i wychowawcze,

3. **Poradnia Profilaktyki i Leczenia Odwykowego** funkcjonuje w strukturach Centrum Zdrowia w Mikołowie, oferuje bezpłatne porady dla osób uzależnionych oraz ich bliskich, a także możliwość uczestnictwa w grupowej terapii uzależnienia od alkoholu oraz terapii dla osób współuzależnionych,

4. **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie** oferuje osobom uzależnionym i współuzależnionym pomoc w postaci świadczeń, możliwość udziału w programach aktywizujących oraz wsparcie asystenta rodziny i psychologa,

5. **Centrum Integracji Społecznej w Mikołowie** zajmuje się aktywizacją zawodową i społeczną osób pozostających od dłuższego czasu bez pracy, m.in. z uwagi na problem uzależnienia od alkoholu czy substancji psychoaktywnych, w ramach indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego uczestnicy mają zagwarantowane ubezpieczenie zdrowotne, odprowadzenie składek emerytalnych i rentowych, pomoc psychologiczną, socjalną oraz doradztwo zawodowe; ponadto otrzymują świadczenie integracyjne oraz możliwość ukończenia kursów zawodowych,

6. **Komenda Powiatowa Policji w Mikołowie** za pośrednictwem dzielnicowych kieruje wnioski do Zespołu Motywacyjno-Interwencyjnego GKRPA o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego; ponadto funkcjonariusze podejmują interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych oraz osób, które pod wpływem alkoholu i środków psychoaktywnych stosują przemoc, kierując pojazdami czy zakłócają porządek publiczny,

7. **Sąd Rejonowy w Mikołowie** w III Wydziale Rodzinnym i Nieletnich rozpatruje wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego złożone przez GKRPA i kieruje osoby uzależnione do podjęcia leczenia stacjonarnego lub niestacjonarnego; ponadto w toku spraw opiekuńczo-wychowawczych zobowiązuje strony do zdiagnozowania problemów uzależnień,

8. **Straż Miejska w Mikołowie** współpracuje z GKRPA w kwestii kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, funkcjonariusze podejmują interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych oraz osób nietrzeźwych,

9. **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** monitoruje sytuację w rodzinach z problemem alkoholowym i przemocą, które objęte są procedurą "Niebieskiej Karty",

10. **Organizacje pozarządowe** prowadzą punkt informacyjno-konsultacyjny, stowarzyszenie abstynenckie i klub młodzieżowy, organizują wypoczynek dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień, realizują programy rekomendowane w szkołach na terenie gminy,

11. **Instytucje ochrony zdrowia** zajmują się wczesną interwencją i rozpoznawaniem objawów uzależnień oraz udzielają pomocy osobom ze zdiagnozowanym uzależnieniem, m.in. poprzez skierowanie do ośrodków leczenia uzależnień.

VI. Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 są mieszkańcy gminy Mikołów. Program opiera się głównie na działaniach z zakresu profilaktyki uniwersalnej, skierowanych do odbiorców bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i problemem przemocy oraz selektywnej i wskazującej, skierowanej do osób już borykających się z uzależnieniami. Szczególną uwagę w obszarze profilaktyki poświęca się dzieciom i młodzieży.

VII. Cele i zadania Programu

Cel główny Programu: profilaktyka uzależnień mieszkańców gminy poprzez podniesienie poziomu wiedzy na temat szkodliwości alkoholu i środków psychoaktywnych, promowanie zdrowego stylu życia. Prowadzenie skoordynowanych działań terapeutycznych, rehabilitacyjnych oraz ograniczenie skutków wynikających z picia i zażywania środków psychoaktywnych.

CEL 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych

ZADANIE	WSKAŹNIKI	WSPÓŁREALIZATORZY
Pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych	- ilość zakupionych materiałów edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w terapii - liczba konsultacji, porad	- Poradnia Profilaktyki i Leczenia Odwykowego - GKRPA
Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez	- liczba osób uzależnionych korzystających z warsztatów, szkoleń i	- Centrum Integracji Społecznej

finansowanie Centrów Integracji Społecznej	kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe - liczba osób uzależnionych korzystających z indywidualnego poradnictwa	
Wspieranie działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego	- ilość godzin dyżurów - liczba osób korzystających ze wsparcia	- organizacje pozarządowe
Prowadzenie działań w ramach procedury zobowiązania do leczenia odwykowego	- liczba osób korzystających z informacji i konsultacji w czasie dyżuru - liczba przeprowadzonych rozmów motywujących - liczba rozpatrzonych wniosków o wszczęcie procedury - liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	- GKRPA
Pomoc dla osób pijących szkodliwie i ryzykownie	- liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba przeszkolonego personelu medycznego	- GKRPA
Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych pracujących w obszarach zapobiegania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy	- liczba działań profilaktycznych o charakterze uniwersalnym - liczba działań profilaktycznych o charakterze selektywnym	- GKRPA - organizacje pozarządowe

CEL 2. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i/lub narkotykowy; ochrona przed przemocą w rodzinie

ZADANIE	WSKAŹNIKI	WSPÓŁREALIZATORZY
Wspieranie osób współuzależnionych	- liczba osób współuzależnionych korzystających ze wsparcia	- GKRPA - organizacje pozarządowe
Działalność Placówki Wsparcia Dziennego	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach - liczba posiłków w ramach programu dożywiania - liczba zrealizowanych zajęć socjoterapeutycznych	- GKRPA - organizacje pozarządowe
Działania edukacyjno-informacyjne na temat syndromów FASD oraz DDA	- liczba przeprowadzonych działań	- GKRPA - organizacje pozarządowe
Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy, w tym działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	- liczba przeprowadzonych działań - liczba osób objętych działaniami - liczba przeprowadzonych szkoleń	- GKRPA / MOPS - organizacje pozarządowe - ZI
Zapewnienie możliwości wypoczynku dla dzieci z rodzin z problemami uzależnień, przemocy domowej	- liczba osób objętych działaniami - ilość przeprowadzonych zajęć profilaktycznych lub/i socjoterapeutycznych	- GKRPA - organizacje pozarządowe
Prowadzenie gminnego telefonu zaufania POP	- liczba godzin dyżuru - liczba przeprowadzonych rozmów	- GKRPA

CEL 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży

ZADANIE	WSKAŹNIKI	WSPÓLREALIZATORZY
Zwiększanie kompetencji osób pracujących w obszarze profilaktyki	- liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba przeszkolonych osób	- GKRPA / MOPS
Prowadzenie działań profilaktycznych, w tym realizacja programów profilaktycznych	- liczba przeprowadzonych działań, w tym programów profilaktycznych - liczba osób objętych działaniami	- GKRPA / MOPS
Ograniczanie dostępności napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia	- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych - liczba działań edukacyjnych	- GKRPA
Upowszechnienie informacji na temat lokalnych zasobów pomocowych	- liczba przeprowadzonych działań - liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych	- GKRPA
Upowszechnienie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych	- liczba przeprowadzonych działań	- GKRPA
Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych	- liczba uczestników zajęć - liczba przeszkolonych nauczycieli	- GKRPA / MOPS
Poszerzanie wiedzy rodziców oraz ich kompetencji wychowawczych w obszarze zapobiegania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy	- liczba osób objętych działaniami - liczba przeprowadzonych działań	- GKRPA / MOPS
Przeciwdziałanie nietrzeźwości na drogach	- liczba przeprowadzonych działań	- GKRPA
Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia	- ilość przeprowadzonych działań - ilość przeszkolonych osób	- GKRPA
Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	- liczba złożonych zawiadomień - liczba wystąpień w charakterze oskarżyciela publicznego	- GKRPA

VIII. Źródła finansowania Programu

Program będzie realizowany przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie gminy Mikołów, stanowiących dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Podczas realizacji Programu będzie przestrzegany ustawowy wymóg, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

IX. Monitoring efektywności działań

Systematyczne zbieranie, analiza i interpretacja danych w trakcie realizowania Programu oraz po jego zakończeniu ma na celu określenie efektywności poszczególnych działań.

Monitoring odbywa się w sposób ciągły poprzez bieżące kontrolowanie jakości i rzetelności realizowanych działań, ścisłą współpracę oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych. Monitoring prowadzi się w oparciu o wskaźniki opisane w Rozdziale VII Programu. Z realizacji Programu przedłożone będzie sprawozdanie roczne w terminie do dnia 31 marca 2023 r.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalany corocznie przez Radę Miejską. Program opracowany został zgodnie z założeniami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w celu realizacji zadań, o których mowa w przedmiotowej ustawie, opracowuje się projekt programu przeciwdziałania narkomanii, biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia – Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.

Jeden wspólny Program łączy profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych z przeciwdziałaniem narkomanii. Adresowany jest do całej społeczności gminy Mikołów określając lokalne propozycje działań minimalizujących szkody wynikające z używania alkoholu i środków psychoaktywnych. Podjęcie niniejszej uchwały należy uznać za zasadne.